Mateřská škola Opava, Riegrova – příspěvková organizace

Školní vzdělávací program

NÁZEV ŠVP

„Jedna, dvě, tři, čtyři, pět –
pojďme spolu poznat svět.“

Úvodní poznámka k aktualizaci ŠVP

Tento návrh převádí stávající text ŠVP do struktury doporučené revidovaným RVP PV. Zachovává konkrétní podmínky a specifika Mateřské školy Opava, Riegrova a odloučeného pracoviště Mateřské školy Opava, Otická, současně však upravuje členění kapitol a terminologii tak, aby odpovídaly novému pojetí školního vzdělávacího programu.

- Samostatná kapitola „Organizace vzdělávání“ je v tomto návrhu začleněna do kapitoly Podmínky pro vzdělávání.
- Samostatné podmínky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, děti nadané a děti od dvou do tří let jsou nově promítnuty do všech podmínek školy prostřednictvím individualizovaného přístupu.
- Nově je zařazena samostatná kapitola Pedagogický tým školy a rozpracován plán autoevaluace.

1. Identifikační údaje

Název dokumentu	**Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání**
Motivační název ŠVP	„Jedna, dvě, tři, čtyři, pět – pojďme spolu poznat svět
Název právnické osoby	Mateřská škola Opava, Riegrova – příspěvková organizace
Sídlo školy	Riegrova 1/535, 746 01 Opava
IČ	71000119
Identifikátor právnické osoby	600 141 772
IZO mateřské školy	107 628 759
IZO školní jídelny – výdejny	102 944 709
Místa poskytovaného vzdělávání	Riegrova 1/535, 746 01 Opava; Otická 24, 746 01 Opava
Kontaktní údaje	Telefon MŠ Riegrova - 725 035 492 ; Telefon MŠ Otická – 725 158 736 web www.skolka-riegrova.cz; e-mail reditelna@skolka-riegrova.cz; ms.oticka@atlas.cz
Ředitelka školy	Bc. Julie Štýbarová
Osoba odpovědná za tvorbu ŠVP	Bc. Julie Štýbarová ve spolupráci s pedagogickým týmem školy
Zřizovatel	Statutární město Opava, Horní náměstí 69, Opava
Právní forma	příspěvková organizace
Provozní doba	6.00–16.30
Číslo jednací	MS RIE 122/2026
Platnost dokumentu	od 31.8. 2026
Účinnost dokumentu	od 1.9.2026
Podpis ředitelky školy a razítko školy	Bc. Julie Štýbarová Digitálně podepsal Bc. Julie Štýbarová Datum: 2026.09.03 14:33:51 +02'00'

2. Charakteristika školy

2.1 Lokalita školy

Mateřská škola Opava, Riegrova – příspěvková organizace vykonává činnost na dvou pracovištích: v budově na ulici Riegrova a na odloučeném pracovišti v ulici Otická.

Pracoviště Riegrova se nachází v klidnější části starší bytové zástavby, stranou od výrazného dopravního ruchu. Výhodou je rozlehlá školní zahrada a možnost využívat venkovní učebnu. Pracoviště Otická je zařízení panelového typu se dvěma třídami a prostornou zahradou, která rovněž nabízí dětem dostatek prostoru k pohybu, zkoumání i společným hrám. Obě budovy poskytují dětem bezpečné a podnětné prostředí pro každodenní pobyt, pohyb, hru i vzdělávání.

2.2 Charakteristika a specifika budov

Obě budovy jsou dlouhodobě udržované, průběžně modernizované a přizpůsobované potřebám předškolních dětí. Vnitřní uspořádání podporuje střídání spontánních a řízených činností, individuální i skupinovou práci a vytváří bezpečné zázemí pro děti různého věku i s různými vzdělávacími potřebami.

- Pracoviště Riegrova tvoří třípatrová budova s jednotlivými třídami, šatnami, sociálním zázemím, výdejnami stravy, sklady a ředitelnou. K budově náleží rozlehlá zahrada s pískovišti, průlezkami, kreslicí tabulí, houpačkou, dřevěným můstkem a venkovní učebnou.
- Pracoviště Otická disponuje dvěma třídami, keramickou dílnou, zázemím pro pedagogické pracovníky, výdejnou stravy a prostornou zahradou s pískovišti, pergolou, herními prvky a zatravněnou plochou pro pohybové činnosti.
- Obě budovy jsou zabezpečeny a vybaveny tak, aby splňovaly bezpečnostní, hygienické a provozní požadavky na předškolní vzdělávání.

2.3 Nejvyšší povolený počet dětí v mateřské škole

Nejvyšší povolený počet dětí v mateřské škole činí 129 dětí. Z toho na pracovišti Riegrova je nejvyšší povolený počet 75 dětí a na pracovišti Otická 54 dětí.

2.4 Specifika jednotlivých tříd

Pracoviště / třída	Věkové složení	Specifické zaměření a potřeby dětí	Charakter práce třídy
Riegrova – Zajíčci	zpravidla 2–4 roky	adaptace na prostředí mateřské školy, rozvoj jistoty, sebeobsluhy, komunikace a základních sociálních návyků	klidné tempo, dostatek opakování, smyslové a manipulační činnosti, krátké vzdělávací celky, výrazná podpora bezpečných vztahů
Riegrova – Žabky	zpravidla 4–5 let	upevňování samostatnosti, rozvoj řeči, spolupráce, tvořivosti a poznávacích činností	vyvážené propojení hry, objevování a skupinové spolupráce, rozšiřování zkušeností a vyjadřování

Pracoviště / třída	Věkové složení	Specifické zaměření a potřeby dětí	Charakter práce třídy
Riegrova – Motýlci	zpravidla 5–7 let	upevňování kompetencí potřebných pro plynulý přechod do základního vzdělávání, rozvoj samostatnosti, pracovních návyků a odpovědnosti	delší vzdělávací projekty, cílená podpora předčtenářských a předmatematických dovedností, posilování sebehodnocení, diferenciace podle možností
Otická – Sluníčko	zpravidla 2–4 roky	adaptace, bezpečné přijetí do kolektivu, rozvoj pohybových, komunikačních a sebeobslužných dovedností	prožitkové a situační učení, využívání hry, pohybu a jednoduchých rituálů
Otická – Berušky	zpravidla 4–7 let	spolupráce dětí různého věku, vzájemná pomoc, rozvoj individuality a příprava na vstup do základní školy	kooperativní činnosti, diferenciace dle věku a možností, přirozené učení v heterogenní skupině, diferenciace podle možností

3. Pedagogický tým školy

3.1 Obecný popis složení týmu školy

Pedagogický tým školy tvoří ředitelka školy a učitelky mateřské školy na obou pracovištích. Vzdělávání dětí je podle potřeb doplňováno podporou asistenta pedagoga. Činnost pedagogického týmu doplňují provozní zaměstnanci a další pracovníci zajišťující provoz školy. Mateřská škola vnímá celý tým jako spolupracující společenství, v němž každý pracovník přispívá k bezpečí, pohodě a rozvoji dítěte.

Tým usiluje o jednotné pedagogické působení, sdílí společnou vizi školy a vytváří dětem předvídatelné a respektující prostředí. Důležitou součástí týmové práce je společné plánování, předávání zkušeností mezi pracovišti, průběžná reflexe vzdělávání a koordinace podpory poskytované jednotlivým dětem.

- Pedagogové plánují vzdělávací nabídku v návaznosti na společný ŠVP a na potřeby jednotlivých tříd.
- Tým školy pracuje s důrazem na respektující komunikaci, jednotné nastavování pravidel a sdílenou odpovědnost za klima školy.

3.2 Profesní rozvoj pedagogických pracovníků

Profesní rozvoj pedagogického týmu je chápán jako přirozená a trvalá součást kvality školy. Pedagogové si průběžně prohlubují odborné i osobnostní kompetence tak, aby dokázali reagovat na proměňující se potřeby dětí, rodin i současného kurikula.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků vychází z potřeb školy, z priorit školního vzdělávacího programu i ze studijních zájmů jednotlivých učitelek. Navazuje na témata, která jsou pro školu dlouhodobě důležitá: jazyková a řečová podpora, předčtenářská a předmatematická gramotnost, polytechnické a environmentální vzdělávání, podpora nadání, školní zralost, inkluzivní přístup a pedagogická diagnostika.

- Pedagogický tým využívá kurzy, semináře, samostudium odborné literatury, vzájemné hospitace, metodické sdílení i reflexi vlastní praxe.
- Ředitelka školy vytváří podmínky pro další vzdělávání, poskytuje zpětnou vazbu a podporuje týmovou spolupráci při naplňování vize školy.

- Součástí profesního rozvoje je i sebereflexe, společné vyhodnocování pedagogické práce a hledání účinných vzdělávacích strategií pro všechny děti.

4. Podmínky vzdělávání

Podmínky vzdělávání jsou nastaveny tak, aby byly funkční pro všechny děti, včetně dětí mladších tří let, dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných, dětí s odlišným mateřským jazykem a dětí s povinným předškolním vzděláváním. Podpora není oddělena do formálních kapitol, ale promítá se do organizace, prostředí, komunikace, diagnostiky, plánování i spolupráce s rodinou.

4.1 Psychosociální podmínky

Psychosociální podmínky školy vycházejí z přesvědčení, že kvalitní předškolní vzdělávání se může rozvíjet pouze v prostředí, v němž se dítě cítí bezpečně, přijímaně a respektovaně. Všichni zaměstnanci školy usilují o vytváření klidné, vstřícné a důvěryhodné atmosféry, která podporuje radost z pobytu v mateřské škole a ochotu učit se novým věcem.

Mateřská škola věnuje velkou pozornost adaptačnímu procesu nově přijatých dětí. Nástup dítěte je řešen citlivě, ve spolupráci s rodinou a s ohledem na individuální tempo dítěte. Pedagogové dítě postupně seznamují s prostředím školy, s denním režimem, s třídními pravidly i s novými vztahy. U mladších dětí nebo u dětí, které potřebují větší oporu, je tempo adaptace upravováno individuálně.

Ve všech třídách jsou podporovány vzájemná důvěra, ohleduplnost, vzájemná pomoc a respekt. Děti dostávají jasné, srozumitelné a přiměřené pokyny, nejsou neúměrně zatěžovány a učí se bezpečně vyjadřovat své potřeby, přání i emoce. Pedagogové dbají na prevenci zesměšňování, ponižování a jakýchkoliv forem nepřijetí; nevhodná komunikace a chování nejsou ve škole tolerovány.

Důležitou součástí psychosociálních podmínek je možnost volby a přiměřeného soukromí. Děti mají příležitost rozhodovat se mezi nabízenými činnostmi, pracovat samostatně nebo ve skupině a využívat klidová místa ve třídě, když potřebují odpočinek, ztišení nebo individuální kontakt s učitelkou.

- Škola cíleně podporuje pozitivní vztahy mezi dětmi různých věkových skupin.
- Pedagogové sledují individuální projevy dětí a pružně přizpůsobují náročnost činností i míru podpory.
- Součástí psychosociálních podmínek je i prevence rizikového chování, posilování bezpečných vztahů a vedení dětí k respektujícímu řešení konfliktů.

4.2 Spolupráce se zákonnými zástupci

Spolupráce se zákonnými zástupci je postavena na partnerství, důvěře, otevřené komunikaci a respektu k roli rodiny. Mateřská škola chápe rodiče jako první a nejdůležitější vychovatele dítěte a usiluje o to, aby škola a rodina společně vytvářely navazující a podporující prostředí.

Rodiče jsou pravidelně informováni o dění ve škole, o vzdělávací nabídce, o pokrocích dítěte i o připravovaných akcích. Komunikace probíhá při každodenním kontaktu, prostřednictvím nástěnek, pomocí aplikace NAŠE MŠ, webových stránek, třídních schůzek, individuálních konzultací a společných setkání. Škola chrání soukromí rodin a zachovává mlčenlivost o citlivých informacích.

Mateřská škola vytváří rodičům prostor pro aktivní zapojení do života školy. Nabízí společné akce, dny otevřených dveří, možnost konzultací a příležitosti podílet se na tvorbě příjemného školního klimatu. Zároveň rodičům poskytuje podporu v tématech souvisejících s vývojem dítěte, školní zralostí, zdravými návyky či plynulým přechodem dítěte do základní školy.

- Ve vztahu k rodičům škola uplatňuje partnerský přístup bez nevyžádaného zasahování do soukromí rodiny.
- Informace o pokrocích dítěte jsou předávány citlivě, srozumitelně a s důrazem na společné hledání podpůrných kroků.
- Škola ve spolupráci s rodinou podporuje zdraví dítěte, adaptační proces i vytváření vhodných návyků v oblasti stravování, hygieny a bezpečnosti.

4.3 Organizace

Organizace vzdělávání je nastavena tak, aby zajišťovala stabilní denní rytmus a současně umožňovala pružně reagovat na aktuální potřeby dětí, počasí, mimořádné situace i přirozené vzdělávací příležitosti. Denní řád je srozumitelný a předvídatelný, ale není rigidní. Jeho úpravy vycházejí z věku dětí, jejich naladění, rozpracovanosti hry nebo z charakteru konkrétního dne.

V denním režimu je zachován vyvážený poměr spontánních a řízených činností. Děti mají dostatek času pro volnou hru, možnost dokončit činnost, vrátit se k ní později a volit si činnosti podle svého zájmu. Pedagogové zařazují individuální, skupinové i společné činnosti a cíleně vytvářejí situace podporující spolupráci, samostatnost i aktivní účast dětí.

Povinné předškolní vzdělávání je organizováno v čase od 8.00 do 12.00 hodin. Při přípravě a realizaci vzdělávací nabídky škola respektuje psychohygienické podmínky, potřebu pohybu, střídání činností, pobyt venku i individuální potřebu odpočinku.

Orientační čas	Charakter činností
6.00–8.45	scházení dětí, spontánní hra, tvoření, individuální činnosti, adaptace
8.45–9.00	ranní svačina
9.00–9.45	ranní kruh, společné plánování, vzdělávací nabídka, pohybové a hudebně pohybové činnosti
9.45–11.20	pobyt venku na zahradě nebo vycházka do okolí
11.30–12.15	oběd
12.15–13.45	odpočinek, relaxace, klidové a rozšířené činnosti podle potřeb dětí
14.00–14.30	odpolední svačina
14.30–16.30	spontánní hra, dokončování započatých činností, individuální práce, rozcházení dětí

Uvedené časy jsou orientační. Organizace dne může být upravena při výletech, kulturních akcích, projektových dnech, při pobytu venku v různých ročních obdobích nebo s ohledem na aktuální potřeby třídy.

4.4 Životospráva

Životospráva je ve škole chápána jako každodenní součást péče o zdraví, pohodu a bezpečný vývoj dítěte. Dětem je zajišťována plnohodnotná a vyvážená strava, pravidelný pitný režim, dostatek pohybu, pobyt venku, prostor pro odpočinek i postupné osvojování zdravých návyků.

Strava je dovážena prostřednictvím Zařízení školního stravování Opava, Otická – příspěvkové organizace. Dětem je během dne poskytována ranní svačina, oběd a odpolední svačina. Pedagogové děti do jídla nenutí, ale vedou je ke kultuře stolování, ochutnávání a osvojování zdravých stravovacích návyků.

Pitný režim je zajištěn v průběhu celého dne, a to i při pobytu venku. Děti mají pravidelně zařazovány pohybové aktivity, tělovýchovné chvilky, pobyt na školní zahradě a další činnosti podporující zdravý vývoj. Pobyt venku je přizpůsobován aktuálním povětrnostním podmínkám, ale škola jej využívá v maximální možné míře po celý rok.

Po obědě je dětem poskytován odpočinek. Děti nejsou do spánku nuceny; učitelky respektují individuální potřebu spánku a dětem s menší potřebou odpočinku nabízejí klidové činnosti. Součástí životosprávy je také podpora osobní hygieny.

- Škola propojuje zdravý životní styl s přirozeným učením – děti se učí vnímat potřeby svého těla, pečovat o zdraví a chápat význam pohybu, odpočinku a vhodné stravy.

- V denním programu jsou zařazovány relaxační a kompenzační činnosti, aby byla vyvážena zátěž a umožněn plynulý rytmus dne.

4.5 Věcné podmínky

Věcné podmínky školy vytvářejí bezpečné, přehledné a esteticky podnětné prostředí pro vzdělávání dětí. Třídy, herny i další prostory jsou uspořádány tak, aby podporovaly samostatnost dětí, rozmanité typy her, tvoření, činnostní učení i odpočinek.

Hračky, didaktické pomůcky, knihy, výtvarný a pracovní materiál jsou dětem v co největší míře přístupné a přehledně uspořádané v rozsahu odpovídajícím bezpečnosti a věku. Prostředí je průběžně upravováno podle potřeb tříd a výsledků autoevaluace. Škola plánuje obnovu a doplňování vybavení tak, aby prostředí podporovalo samostatnost, bezpečí, estetické vnímání a aktivní učení.

Zdravotně hygienické zázemí obou pracovišť odpovídá potřebám předškolních dětí. Každé dítě má své místo v šatně, hygienické zázemí i lehátko pro odpočinek.

Obě školní zahrady jsou využívány celoročně jako vzdělávací prostor. Umožňují pohybové hry, badatelské činnosti, pozorování přírody, relaxaci, tvoření z přírodnin a společné aktivity.

Škola průběžně modernizuje prostředí obou budov a zahrad. K rozvojovým záměrům patří zejména další obměna podlahových krytin, vybavení tříd a chodeb a úpravy venkovního zázemí tak, aby bylo ještě lépe využitelné pro každodenní vzdělávání všech dětí.

- Prostředí školy je logicky uspořádané a podporuje orientaci, bezpečný pohyb i samostatné rozhodování dítěte.
- Vybavení školy umožňuje individualizovat vzdělávání, diferencovat nabídku činností a přizpůsobovat ji aktuálním potřebám dětí.
- Vnitřní i venkovní prostory jsou využívány jako učební prostředí podporující prožitkové, pohybové, pracovní i environmentální učení.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Vize školy

Mateřská škola chce být bezpečným, vstřícným a podnětným místem, kde každé dítě zažívá přijetí, důvěru a smysluplné učení. Vize školy vychází z přesvědčení, že předškolní vzdělávání nemá dítě předčasně školsky zatěžovat, ale má vytvářet pevné základy pro celoživotní učení, zdravé sebevědomí, vztahy, odpovědnost a radost z poznávání.

5.2 Cíle vzdělávacího programu a profilace školy

Vzdělávací program školy směřuje k tomu, aby dítě podle svých možností, potřeb a zájmů dosahovalo očekávaných výsledků učení a postupně si vytvářelo základy klíčových kompetencí a základních gramotností. Škola profiluje své vzdělávání zejména v těchto směrech:

- prožitkové a činnostní učení vycházející ze skutečného života dítěte;
- respektující klima školy a podpora sociálních vztahů;
- environmentální citlivost, pobyt venku a učení v kontaktu s přírodou;
- podpora komunikačních dovedností, předčtenářských a předmatematických představ;
- rozvoj samostatnosti, pracovních návyků, pohybových dovedností a zdravého životního stylu;
- individualizované vzdělávání respektující jedinečnost každého dítěte a jeho plynulý přechod do základní školy.

5.3 Vzdělávací strategie využívané k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností

Škola využívá takové vzdělávací strategie, které odpovídají předškolnímu věku dětí a podporují jejich aktivní učení. Základem je hra a další dítěti blízké činnosti. Pedagogové vytvářejí situace, v nichž dítě objevuje, experimentuje, spolupracuje, přemýšlí, komunikuje a nachází smysl toho, co dělá. Škola uplatňuje všechny základní organizační formy: skupinová, individuální, hromadná.

Strategie	Praktické uplatnění ve škole
Prožitkové učení	dítě získává zkušenost přímou činností, manipulací, pohybem, tvořením a smyslovým vnímáním
Situační učení	učitelka využívá běžné situace dne, otázky dětí, konflikty, změny počasí, přípravu akcí a dění v okolí
Kooperativní učení	děti se učí domlouvat, sdílet role, dokončit společný úkol a reflektovat, co se dařilo
Badatelské učení	děti pozorují, porovnávají, kladou otázky, zkoušejí postupy a ověřují jednoduchá řešení
Jazykově podnětné prostředí	každý den je zařazeno vyprávění, rozhovor, práce s knihou, rytmizace, pojmenovávání a naslouchání
Matematizace běžných situací	děti třídí, porovnávají, počítají, odhadují, orientují se v prostoru a hledají pravidelnosti v reálných situacích
Reflexe a sebehodnocení	dítě přiměřeně věku sdílí, co dělalo, co zjistilo, co se mu podařilo a co potřebuje příště

5.4 Nastavení procesu pedagogického diagnostikování

Pedagogické diagnostikování je ve škole chápáno jako průběžný, systematický a citlivý proces poznávání dítěte. Pedagog sleduje, jak dítě postupuje v učení, jaké má zájmy, silné stránky, co potřebuje k další podpoře a jaké strategie mu při učení nejvíce pomáhají.

Informace o dítěti získávají pedagogové zejména prostřednictvím každodenního pozorování, rozhovorů, analýzy dětských výtvorů, sledování hry a spolupráce s rodinou. Zjištění průběžně zaznamenávají, vyhodnocují a využívají při plánování další vzdělávací nabídky. Součástí pedagogické diagnostiky je i diagnostické portfolio dítěte, které dokládá jeho pokroky, zkušenosti a vybrané výstupy z činností.

- Diagnostika neslouží k porovnávání dětí mezi sebou, ale k porozumění individuálnímu vývoji každého dítěte.
- Zjištění z diagnostiky jsou využívána při komunikaci s rodiči a při nastavování další podpory dítěte.
- Na pedagogické diagnostice spolupracují učitelky v rámci třídy i napříč pracovišti tak, aby byla zajištěna kontinuita podpory.

5.5 Zajištění individualizace vzdělávání

Mateřská škola zajišťuje individualizaci vzdělávání tak, aby každé dítě mohlo postupovat svým tempem a využívat své možnosti v bezpečném a podnětném prostředí. Pedagogové přizpůsobují vzdělávací nabídku, náročnost činností, míru podpory i způsob komunikace individuálním potřebám dětí.

Individualizace se uplatňuje v každodenních situacích i při cíleném plánování. Promítá se do organizace dne, do výběru činností, do využívání pomůcek, do podpory dětí při adaptaci, při rozvoji nadání, při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami i při jazykové podpoře dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka.

U dětí se speciálními vzdělávacími potřebami škola postupuje podle doporučení školského poradenského zařízení a podpůrná opatření začleňuje do běžného života třídy. U dětí nadaných rozšiřuje nabídku,

podporuje samostatné projekty, tvořivost, otázky a hlubší zkoumání. U dětí s odlišným mateřským jazykem klade důraz na porozumění, názornost, jazykové modely, opakování a bezpečné začlenění do skupiny.

Výsledky pedagogické diagnostiky jsou chráněny jako citlivé informace. Škola s nimi pracuje pouze ve prospěch dítěte a v nezbytném rozsahu je sdílí se zákonnými zástupci nebo odborníky zapojenými do podpory dítěte.

6. Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah je tvořen pěti integrovanými bloky. Bloky jsou průřezové, propojují více vzdělávacích oblastí a umožňují učitelkám plánovat třídní vzdělávací nabídku podle věku, potřeb, zájmů a aktuálních zkušeností dětí. Rozdělení očekávaných výsledků učení slouží k přehlednému kurikulárnímu ukotvení. V praxi se OVU přirozeně prolínají a mohou být rozvíjeny opakovaně v různých situacích.

Integrovaný blok	Hlavní zaměření	Počet OVU
I. Srdíčko všem dáme, koho rádi máme	adaptace, vztahy, bezpečí a sounáležitost	26
II. Zdraví, dobrá nálada, to je prostě paráda!	tělesná pohoda, zdravé návyky, pohyb a bezpečí	20
III. Dokola se koukáme, ať vše nové poznáme	poznávání, jazyk, knihy, přemýšlení a základní matematické představy	27
IV. Celý svět my máme rádi, s přírodou jsme kamarádi	příroda, proměny světa, ekologická odpovědnost a udržitelnost	14
V. Každý zvláštní zvyk a den, je ve školce oslaven	tradice, slavnosti, kultura, umění a sdílený prožitek	10

6.1 I. Srdíčko všem dáme, koho rádi máme

Charakteristika bloku

Integrovaný blok vytváří základní emoční a sociální rámec pro celý školní rok. Jeho těžištěm je bezpečné přijetí dítěte do mateřské školy, budování důvěry k dospělým, navazování vztahů s vrstevníky a postupné vytváření pocitu, že školka je místem, kde je dítě vítané, přijímané a kde může prožívat radost ze společného dne. V centru pozornosti stojí adaptace na nové prostředí, orientace v denním režimu, porozumění pravidlům společného soužití a rozvoj schopnosti mluvit o sobě, o svých potřebách, pocitech, zážitcích i o blízkých lidech. Blok přirozeně propojuje svět rodiny a svět školy tak, aby mezi nimi dítě vnímalo kontinuitu, nikoli rozpor.

Charakteristické jsou činnosti zaměřené na seznamování se jmény, rolemi a vztahy, na společnou tvorbu třídních pravidel, na hry podporující spolupráci, ohleduplnost, laskavost a vzájemnou pomoc. Děti se učí požádat o pomoc, nabídnout pomoc druhému, respektovat osobní prostor ostatních, zvládat běžné konfliktní situace dohodou a bezpečně sdílet informace o sobě a o své rodině. Součástí bloku je také orientace v budově školy, ve třídě, na zahradě a v nejbližším okolí mateřské školy. Důraz je kladen na sebeobsluhu, samostatnost v běžných situacích a na vědomí, že každý člen skupiny má své místo, odpovědnost i hodnotu.

Ve věkově mladších třídách je blok založen především na emoční opoře, ritualizaci dne, krátkých komunikačních situacích, hrách ve dvojicích a malých skupinách a na postupném oddělování od rodiny. Ve střední věkové skupině se prohlubuje porozumění pravidlům, schopnost spolupracovat a udržet společnou činnost. U nejstarších dětí se očekává aktivnější spoluutváření klimatu třídy, schopnost samostatně řešit běžné sociální situace, nést jednoduchou odpovědnost za společné prostředí a vědomě podporovat dobré vztahy ve skupině.

Vzdělávací záměr

Vzdělávacím záměrem bloku je vytvořit bezpečný vztahový základ pro pobyt dítěte v mateřské škole, podpořit adaptaci, sebeobsluhu, komunikaci, spoluutváření pravidel a schopnost dítěte vnímat sebe jako součást skupiny.

Očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblast	Očekávaný výsledek učení
Dítě a jeho tělo	**DJT-PZI-000-PV1-001** - Zvládá sebeobsluhu.
Dítě a jeho tělo	**DJT-PZI-000-PV1-003** - Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.
Dítě a jeho psychika	**DJP-SAE-000-PV1-001** - Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.
Dítě a jeho psychika	**DJP-SAE-000-PV1-002** - Orientuje se v základních emocích a pocitech.
Dítě a jeho psychika	**DJP-SAE-000-PV1-003** - Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.
Dítě a jeho psychika	**DJP-SAE-000-PV1-004** - Navazuje a rozvíjí citové vazby.
Dítě a jeho psychika	**DJP-SAE-000-PV1-005** - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.
Dítě a jeho psychika	**DJP-SAE-000-PV1-006** - Vyrovná se s neúspěchem.
Dítě a jeho psychika	**DJP-JAR-000-PV1-002** - Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.
Dítě a jeho psychika	**DJP-JAR-000-PV1-003** - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.
Dítě a jeho psychika	**DJP-JAR-000-PV1-007** - Vypráví jednoduchý děj.
Dítě a jeho psychika	**DJP-JAR-000-PV1-008** - Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.
Dítě a jeho psychika	**DJP-JAR-000-PV1-009** - Formuluje instrukce a předá je ostatním.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ASO-000-PV1-001** - Poradí si v nové situaci.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ASO-000-PV1-002** - Začlení se do skupiny.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ASO-000-PV1-003** - Přijímá různé sociální role.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ASO-000-PV1-004** - Ovlivňuje směřování společné činnosti.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ASO-000-PV1-005** - Navazuje a udržuje dětská přátelství.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZEH-000-PV1-001** - Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZEH-000-PV1-002** - Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZEH-000-PV1-003** - Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.

Vzdělávací oblast	Očekávaný výsledek učení
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZEH-000-PV1-004** - Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZEH-000-PV1-005** - Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-SLK-000-PV1-004** - Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-SLK-000-PV1-005** - Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.
Dítě a svět	**DAS-PSP-000-PV1-001** - Orientuje se v blízkém prostředí - doma, v mateřské škole i v širším prostředí - v okolí mateřské školy a v obci.

Možné vzdělávací nabídky

adaptační rituály, seznamovací a kooperativní hry, společná tvorba pravidel, dramatické situace z běžného života, rozhovory o rodině a kamarádech, orientační hry v budově a na zahradě, péče o své věci a společné prostředí, práce s emocemi a klidovými koutky.

Propojení se životem dítěte

Blok vychází z reálné zkušenosti dítěte při přechodu z rodiny do mateřské školy. Pomáhá dítěti zvládat odloučení, domluvit se s dospělými i dětmi, požádat o pomoc, chránit své soukromí a postupně přijímat odpovědnost za společný prostor.

Možné tematické okruhy

já a moje jméno, moje rodina, moji kamarádi, naše třída, pravidla soužití, kdo nám ve školce pomáhá, doma a ve školce, bezpečné sdílení informací

6.2 II. Zdraví, dobrá nálada, to je prostě paráda!

Charakteristika bloku

Tento integrovaný blok je zaměřen na budování zdravého životního stylu, tělesné pohody a radosti z pohybu. Dítě se učí vnímat své tělo jako celek, poznávat jeho části a jejich funkce, uvědomovat si základní biologické potřeby a rozlišovat, co mu prospívá a co mu může škodit. Blok směřuje k tomu, aby si dítě vytvářelo pevné návyky v oblasti hygieny, stolování, pitného režimu, odpočinku, pobytu venku a bezpečného chování v běžných denních situacích. Zdraví zde není pojímáno úzce jen jako fyzický stav, ale jako součást celkové pohody, rovnováhy a dobré nálady.

Významnou součástí bloku jsou pohybové činnosti všeho druhu: přirozený pohyb, zdravotně preventivní aktivity, lokomoce, pohybové hry, překonávání překážek, cvičení jemné motoriky, grafomotoriky i koordinace oka a ruky. Děti získávají zkušenost s bezpečným používáním pomůcek, s dodržováním pravidel při pohybu ve třídě, na zahradě, při vycházkách i v dopravních situacích. Učí se reagovat na pokyny dospělých v rizikových situacích, rozpoznávat nebezpečí a přiměřeně se chránit. Současně rozvíjejí správné dechové, mluvní a artikulační návyky, které podporují zdravý řečový vývoj.

U nejmladších dětí je důraz kladen na osvojování rutinních návyků, radostný pohyb, napodobování a získávání jistoty v sebeobsluze. Ve střední věkové skupině se posiluje obratnost, koordinace, vytrvalost a vědomé rozlišování zdraví prospěšných a rizikových situací. U nejstarších dětí se rozvíjí větší samostatnost, zodpovědnost za vlastní bezpečí a schopnost přenášet zdravé návyky i do situací mimo školu. Blok systematicky podporuje také prevenci úrazů a bezpečné chování v kontaktu s dopravou, prostředím školy i běžnými ochrannými pomůckami.

Vzdělávací záměr

Vzdělávacím záměrem bloku je podporovat tělesnou pohodu, pohybovou zdatnost, zdravé návyky, bezpečné chování a schopnost dítěte rozpoznávat, co jeho tělu a psychické pohodě prospívá.

Očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblast	Očekávaný výsledek učení
Dítě a jeho tělo	DJT-TSB-000-PV1-001 - Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.
Dítě a jeho tělo	DJT-TSB-000-PV1-002 - Zachovává správné držení těla.
Dítě a jeho tělo	DJT-TSB-000-PV1-003 - Rozlišuje pomocí všech smyslů.
Dítě a jeho tělo	DJT-TSB-000-PV1-004 - Naplňuje své biologické potřeby.
Dítě a jeho tělo	DJT-PHJ-000-PV1-001 - Zvládá základní pohybové dovednosti.
Dítě a jeho tělo	DJT-PHJ-000-PV1-002 - Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.
Dítě a jeho tělo	DJT-PHJ-000-PV1-003 - Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.
Dítě a jeho tělo	DJT-PHJ-000-PV1-004 - Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.
Dítě a jeho tělo	DJT-PHJ-000-PV1-005 - Zvládá základy grafomotoriky.
Dítě a jeho tělo	DJT-PHJ-000-PV1-007 - Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.
Dítě a jeho tělo	DJT-PHJ-000-PV1-008 - Vyhledává příležitosti k pohybu.
Dítě a jeho tělo	DJT-FZD-000-PV1-001 - Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.
Dítě a jeho tělo	DJT-FZD-000-PV1-002 - Překonává fyzické překážky.
Dítě a jeho tělo	DJT-OZD-000-PV1-001 - Má osvojené základní hygienické návyky.
Dítě a jeho tělo	DJT-OZD-000-PV1-002 - Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.
Dítě a jeho tělo	DJT-OZD-000-PV1-003 - Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.
Dítě a jeho psychika	DJP-JAR-000-PV1-001 - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.
Dítě a svět	DAS-BCH-000-PV1-001 - Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.
Dítě a svět	DAS-BCH-000-PV1-002 - Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.
Dítě a svět	DAS-BCH-000-PV1-003 - Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.

Možné vzdělávací nabídky

pohybové a zdravotně preventivní činnosti, překážkové dráhy, smyslové hry, sebeobslužné situace, praktický nácvik hygieny a stolování, rozhovory o zdraví a bezpečí, dopravní hry, modelové situace při úrazu nebo riziku, relaxační a dechová cvičení.

Propojení se životem dítěte

Dítě využívá naučené návyky při jídle, hygieně, oblékání, odpočinku, pobytu venku i při pohybu v dopravním prostředí. Získává zkušenost, že o zdraví pečuje každý den malými konkrétními kroky.

Možné tematické okruhy

Moje tělo, smysly, hygiena, zdravé jídlo, pitný režim, pohyb a sport, odpočinek, co je bezpečné a co ne, doprava a pravidla bezpečí

6.3 III. Dokola se koukáme, ať vše nové poznáme

Charakteristika bloku

Blok je postaven na dětské zvídavosti, potřebě objevovat, zkoumat, porovnávat a přicházet věcem na kloub. Rozvíjí poznávací procesy dítěte v co nejširším smyslu: od všímavého pozorování přes třídění a porovnávání až po hledání příčin, souvislostí, pravidelností a jednoduchých řešení. Současně podporuje jazykový rozvoj, kultivaci řeči, porozumění sdělení a orientaci ve světě symbolů, piktogramů, knih, příběhů a informací. Dítě se učí poznávat okolní svět jako uspořádaný, smysluplný a zkoumatelný.

V centru vzdělávací nabídky stojí činnosti s předměty, obrázky, knihami, stavebnicemi, grafickými záznamy, časovými a prostorovými vztahy, jednoduchými pravidly a instrukcemi. Děti porovnávají, seskupují, třídí, vytvářejí řady, počítají v konkrétních situacích, orientují se v prostoru a rovině, pracují s tvary, mírou a množstvím a přemýšlejí nad tím, proč se něco děje a jak lze problém vyřešit. Významné místo mají čtenářské a předčtenářské situace, práce s příběhem, rozhovor nad textem a obrazem, reflexe čtenářského zážitku i rozšiřování slovní zásoby. Blok zároveň vede dítě k orientaci v obci, v profesích a v rozdílech mezi přírodním a technickým světem.

V mladších třídách je kladen důraz na názornost, manipulaci, smyslové poznávání a pojmenovávání základních jevů, předmětů a situací. Ve střední věkové skupině se více rozvíjí dovednost třídit, porovnávat, pracovat podle pokynu a sledovat děj. U nejstarších dětí se očekává větší samostatnost při řešení úloh, schopnost pracovat s více podmínkami, ověřovat správnost výsledku, komentovat své postupy a sdílet s ostatními vlastní zjištění, otázky i čtenářské zkušenosti.

Vzdělávací záměr

Vzdělávacím záměrem bloku je rozvíjet zvídavost, jazyk, předčtenářské a předmatematické představy, schopnost hledat souvislosti, pracovat s informacemi a ověřovat řešení přiměřeně věku dítěte.

Očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblast	Očekávaný výsledek učení
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-001** - Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie.
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-002** - Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-003** - Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-004** - Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat.
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-005** - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu.
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-006** - Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-007** - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech.
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-008** - Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-009** - Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.

Vzdělávací oblast	Očekávaný výsledek učení
Dítě a jeho psychika	**DJP-MOP-000-PV1-010** - Ověří správnost řešení.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PDO-000-PV1-001** - Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PDO-000-PV1-002** - Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PDO-000-PV1-003** - Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PDO-000-PV1-004** - Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PDO-000-PV1-005** - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PDO-000-PV1-006** - Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PMP-000-PV1-001** - Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PMP-000-PV1-002** - Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PMP-000-PV1-003** - Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PMP-000-PV1-004** - Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PMP-000-PV1-005** - Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PMP-000-PV1-006** - Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PMP-000-PV1-007** - Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PMP-000-PV1-008** - Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.
Dítě a jeho psychika	**DJP-JAR-000-PV1-005** - Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-SLK-000-PV1-001** - Pojmenuje místo a zemi, ve které žije.
Dítě a svět	**DAS-PSP-000-PV1-005** - Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.

Možné vzdělávací nabídky

badatelské hry, třídění a porovnávání předmětů, práce s knihou a obrazovým materiálem, vyprávění a dokončování příběhů, hledání symbolů a piktogramů, stavby podle předlohy, jednoduché grafické záznamy, počítání v reálných situacích, pozorování techniky a profesí v okolí školy.

Propojení se životem dítěte

Blok propojuje učení s běžnými otázkami dítěte: proč se něco děje, jak to funguje, kolik čeho máme, kudy půjdeme, co znamená značka, kde najdeme informaci. Dítě se učí využívat poznání při hře i v praktických situacích.

Možné tematické okruhy

co všechno kolem nás je, knihy a příběhy, značky a symboly, barvy a tvary, kolik čeho je, čas a pořadí, povolání, technika kolem nás, naše obec

6.4 IV. Celý svět my máme rádi, s přírodou jsme kamarádi

Charakteristika bloku

Integrovaný blok rozvíjí citlivý, respektující a aktivní vztah dítěte k přírodě, živým organismům a k prostředí, ve kterém žije. Dítě se učí vnímat proměny ročních období, charakteristiky živé a neživé přírody, základní děje a jevy na Zemi a souvislosti mezi člověkem, přírodou a technikou. Blok vede děti k úžasu, objevování a radosti z pobytu venku, ale také k vědomí, že prostředí kolem nás potřebuje péči, ohleduplnost a odpovědné jednání. Vzdělávací nabídka směřuje k tomu, aby dítě rozpoznávalo, že i jeho každodenní rozhodnutí mají vliv na kvalitu života lidí, zvířat, rostlin i celé krajiny.

Součástí bloku jsou pozorování v přírodě, pokusy, práce s přírodninami, péče o rostliny a živočichy, využívání zahrady jako učebního prostoru, třídění odpadu, šetrné zacházení s materiály a hledání udržitelných řešení v běžných situacích. Děti se učí rozpoznávat změny v okolí, udržovat pořádek v blízkém prostředí, chápat význam ochrany přírody a přizpůsobovat své jednání počasí, ročnímu období i specifikům pobytu venku. Důležitou součástí bloku je i bezpečné chování v kontaktu s přírodou, se zvířaty, rostlinami a v situacích, které mohou vzniknout vlivem přírodních podmínek.

V mladších třídách je blok založen především na smyslovém prožívání, přímém kontaktu a jednoduché zkušenosti s péčí. Ve střední věkové skupině děti porovnávají vlastnosti, zaznamenávají změny a učí se rozlišovat, co přírodě pomáhá a co jí škodí. U nejstarších dětí se prohlubuje porozumění vztahům mezi člověkem, přírodou a technikou, schopnost uvažovat o důsledcích jednání a přijímat jednoduchou spoluodpovědnost za společné prostředí školy, zahrady i okolí.

Vzdělávací záměr

Vzdělávacím záměrem bloku je rozvíjet citlivý vztah k přírodě, všímavost k proměnám prostředí, základy environmentální odpovědnosti a schopnost dítěte jednat šetrně vůči živým organismům i společnému prostoru.

Očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblast	Očekávaný výsledek učení
Dítě a jeho tělo	**DJT-PZI-000-PV1-002** - Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PFT-000-PV1-002** - Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZKV-000-PV1-004** - Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZKV-000-PV1-005** - Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.
Dítě a svět	**DAS-PSP-000-PV1-002** - Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.
Dítě a svět	**DAS-PSP-000-PV1-003** - Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.
Dítě a svět	**DAS-PSP-000-PV1-004** - Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.
Dítě a svět	**DAS-ZPO-000-PV1-001** - Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.

Vzdělávací oblast	Očekávaný výsledek učení
Dítě a svět	**DAS-ZPO-000-PV1-002** - Udržuje pořádek v blízkém prostředí.
Dítě a svět	**DAS-ZPO-000-PV1-003** - Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.
Dítě a svět	**DAS-ZPO-000-PV1-004** - Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.
Dítě a svět	**DAS-ZPO-000-PV1-005** - Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.
Dítě a svět	**DAS-ZPO-000-PV1-006** - Respektuje různé formy života.
Dítě a svět	**DAS-BCH-000-PV1-004** - Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

Možné vzdělávací nabídky

pozorování počasí a ročních období, péče o rostliny, práce s přírodninami, pokusy s vodou, půdou a světlem, pobyt na školní zahradě, třídění odpadu, úklid blízkého prostředí, šetrné zacházení s materiály, vycházky do okolí a rozhovory o bezpečí v přírodě.

Propojení se životem dítěte

Dítě si všímá přírody cestou do školy, na zahradě i v okolí domova. Učí se, že jeho chování má konkrétní dopad: kam odhodí odpadek, jak zachází s vodou, zda chrání rostlinu, živočicha nebo společnou věc.

Možné tematické okruhy

Roční období, počasí a proměny přírody, rostliny a živočichové, živá a neživá příroda, člověk a příroda, třídění odpadu, péče o zahradu, udržitelné chování.

6.5 V. Každý zvláštní zvyk a den, je ve školce oslaven

Charakteristika bloku

Tento blok spojuje rytmus školního roku s kulturním životem mateřské školy, rodiny, obce a regionu. Zaměřuje se na svátky, tradice, slavnosti, společné obřady a výjimečné dny, které mají pro dítě silný emoční a sociální význam. Dítě se skrze ně učí chápat, že čas má svůj řád, že lidé sdílejí zvyky a tradice a že oslava, společný rituál a kulturní setkávání posilují sounáležitost, identitu i mezigenerační vazby. Blok zároveň otevírá prostor pro respekt k rozmanitosti lidí a kultur a pro vnímání odlišnosti jako něčeho přirozeného a obohacujícího.

Významnou roli zde mají hudební, dramatické, výtvarné, řečové a pohybové činnosti. Děti recitují, zpívají, rytmizují, dramatizují, tvoří výzdobu, dárky a přání, zachycují své prožitky různými prostředky a učí se vyjadřovat slavnostní atmosféru i osobní vztah k významným dnům. Blok podporuje estetické vnímání, tvořivost a schopnost společně připravit a prožít kulturní událost. Učí děti, že tradice nejsou jen hotové zvyky, ale živé příležitosti pro sdílení, radost, vzpomínku, poděkování a ohleduplnost vůči druhým.

V mladších třídách se blok opírá především o prožitek, jednoduchý rituál, opakování a společné sdílení atmosféry významných dnů. Ve střední věkové skupině děti více chápou význam tradic, spojují si je s konkrétními symboly, příběhy a zvyky. U nejstarších dětí se prohlubuje schopnost aktivně se podílet na přípravě slavností, vyjadřovat své prožitky různými uměleckými formami, chápat tradice v širším kulturním a regionálním kontextu a respektovat odlišnost lidí, jazyků i způsobů slavení.

Vzdělávací záměr

Vzdělávacím záměrem bloku je propojovat kulturní a společenský život školy, rodiny a obce, podporovat tvořivé sebevyjádření dítěte, porozumění tradicím a respekt k rozmanitosti lidí, jazyků a způsobů slavení.

Očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblast	Očekávaný výsledek učení
Dítě a jeho tělo	**DJT-PHJ-000-PV1-006** - Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.
Dítě a jeho psychika	**DJP-PFT-000-PV1-001** - Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.
Dítě a jeho psychika	**DJP-JAR-000-PV1-004** - Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.
Dítě a jeho psychika	**DJP-JAR-000-PV1-006** - Rozpozná rým, rytmizuje.
Dítě a jeho psychika	**DJP-JAR-000-PV1-010** - Rozliší český jazyk od jiných jazyků.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-SLK-000-PV1-002** - Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-SLK-000-PV1-003** - Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZKV-000-PV1-001** - Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZKV-000-PV1-002** - Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.
Dítě, ten druhý a společnost	**DDS-ZKV-000-PV1-003** - Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.

Možné vzdělávací nabídky

písně, říkadla, dramatizace, rytmizace, hudebně pohybové činnosti, příprava slavností a setkání s rodiči, výroba přání a drobných dárků, výtvarné zachycení prožitků, rozhovory o rodinných a regionálních zvycích, práce s fotografií a záznamem společné akce.

Propojení se životem dítěte

Blok navazuje na svátky a významné dny, které dítě skutečně prožívá doma, ve školce a v obci. Dítě se učí sdílet radost, přispět ke společné přípravě, vnímat odlišnost jako běžnou součást života a přinášet do školy vlastní zkušenosti z rodiny.

Možné tematické okruhy

Svátky a tradice v průběhu roku, regionální zvyky, narozeniny a významné dny, besídky a setkání s rodiči, písně a koledy, recitace, výtvarné a dramatické zpracování tradic

6.6 Práce s integrovanými bloky v třídním plánování

Učitelky ve třídních plánování převádějí integrované bloky do konkrétních témat, projektů, situací a denních nabídek. Zachovávají smysl bloků, ale umožňují jejich prolínání. Například vztahové, jazykové a komunikační OVU se mohou rozvíjet při pobytu v přírodě, stejně jako environmentální OVU při vycházce do obce nebo při péči o třídu.

Při plánování učitelky sledují, zda se v průběhu roku naplňuje šíře všech bloků, zda vzdělávací nabídka odpovídá dětem ve třídě, zda mají děti prostor aktivně volit a spoluutvářet činnosti a zda diagnostická zjištění skutečně ovlivňují další práci.

6.7 Klíčové kompetence a vzdělávací strategie

Přehled pro zařazení do vzdělávacího obsahu ŠVP mateřské školy

1) Kompetence k učení	
Očekávané výsledky učení	**Vzdělávací strategie**
• při učení využívá strategie pokusu a omylu • záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost • projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje • uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích	• experimentování s různými materiály, hra s otevřeným koncem, tvořivé dílny • práce v menších skupinách, klidné pracovní koutky, rytmizace činností • tematické projekty podle zájmu dětí, návštěvy v okolí MŠ, procházky s pozorováním • integrované vzdělávací celky, simulované situace (např. obchod, kuchyňka), pracovní hry

2) Kompetence komunikační	
Očekávané výsledky učení	**Vzdělávací strategie**
• vyjadřuje se různými způsoby • prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny • klade otázky a hledá na ně odpovědi • využívá informační a komunikační prostředky, se kterými se běžně setkává • naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace	• dramatizace, kreslení, pohybové hry se slovy, vyprávění příběhů • komunitní kruh, výstavky prací, dětské prezentace ve skupině • badatelská činnost, řízený rozhovor, čtení s porozuměním • práce s interaktivní tabulí, poslech audiopohádek, využití dětských aplikací • hry na role, sociálně-komunikační hry, modelování rozhovorů

3) Kompetence osobnostní a sociální	
Očekávané výsledky učení	**Vzdělávací strategie**
• odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci • žádá o pomoc vrstevníky či dospělého • pojmenuje vlastní silné stránky • projevuje důvěru v sebe sama • vyjadřuje svůj názor • chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým • rozlišuje vhodné a nevhodné chování • chová se v souladu se základními společenskými pravidly	• etické pohádky, modelové situace, společná tvorba pravidel • spolupráce ve dvojici, podpora autonomie dítěte, nabídka volby • sebereflektivní rozhovory, pochvalná zrcadla, vedení portfolia • úspěšné dokončení činnosti, individuální povzbuzení, podpora samostatnosti • komunitní kruh, volné diskuse, výběr z alternativ • hry na emoce, kooperativní aktivity, pečující činnosti • loutková dramatizace, situační hry, zpětná vazba • denní rituály, stanovení pravidel s dětmi, opakované hraní společenských her

4) Kompetence k občanství a udržitelnosti	
Očekávané výsledky učení	**Vzdělávací strategie**
• vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí • identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat • respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých • přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí • chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji • přispívá k fungování společenství v mateřské škole	• pobyt venku, péče o školní zahradu a živé organismy, pozorování přírody • modelové situace, etické příběhy, rozhovory o spravedlnosti a respektu • společná tvorba pravidel, komunitní kruh, řešení běžných situací dohodou • nabídka volby, jednoduché služby a odpovědnost za společný prostor • třídění odpadu, šetrné využívání materiálů, environmentální projekty • kooperativní hry, společné plánování a péče o klima třídy

5) Kompetence k podnikavosti a pracovní	
Očekávané výsledky učení	**Vzdělávací strategie**
• oceňuje práci i úsilí druhých • spolupodílí se na společných rozhodnutích • domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi • dokáže měnit cesty k dosažení cíle • dokončí, co započalo • přichází s vlastními nápady • navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností • ke změnám přistupuje jako k příležitostem • organizuje a realizuje svoje činnosti	• oceňování úsilí, sdílení výsledků a formativní zpětná vazba • společné plánování témat, projektů a pravidel • skupinové úkoly, rozdělení rolí a kooperativní hry • činnosti s více možnostmi řešení, práce s chybou a změnou postupu • dostatek času k dokončení, postupné úkoly a podpora vytrvalosti • otevřené tvořivé nabídky, brainstorming a hra s otevřeným koncem • samostatný výběr pomůcek, materiálů a pracovního postupu • modelové změny, řešení neočekávaných situací a reflexe • plánování, realizace a společné vyhodnocení činností a projektů

6) Kompetence k řešení problémů	
Očekávané výsledky učení	**Vzdělávací strategie**
• vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů • řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti • pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje • vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací • volí adekvátní řešení vedoucí k cíli • tvořivě pracuje s informacemi • čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů	• zpětná vazba bez hodnocení, rozhovory o chybě, příklady z praxe • praktické úkoly, experimentování, příběhy s otevřeným koncem • badatelské aktivity, pokusy, přírodní výpravy • konstruktivní hry, modelové situace, brainstorming • úkoly s více možnostmi řešení, zpětná vazba, skupinová diskuse • tvorba koláží, hledání různých odpovědí, analýza obrázků • práce s dětskými encyklopediemi, interaktivní pomůcky, rozhovory s odborníky

7) Kompetence kulturní	
Očekávané výsledky učení	**Vzdělávací strategie**
• má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí • reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty • zapojuje se do tvůrčích činností • přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních	• návštěvy kulturních akcí, rozhovory o svátcích, práce s knihami a obrázky • tvořivá činnost, poslech hudby, výtvarná interpretace příběhu • dramatická výchova, hudební improvizace, výtvarné projekty • multikulturní dny, pohádky z různých kultur, sdílení tradic dětí z odlišného prostředí

8) Kompetence digitální	
Očekávané výsledky učení	**Vzdělávací strategie**
• využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe • rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií • uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy	• práce s tabletem, digitální lupou, mikroskopem, hledání obrázků • řízený rozhovor, etické příběhy, pravidla bezpečnosti • didaktické hry s algoritmickými prvky, skládání postupů, interaktivní robotické pomůcky

6.8 Rozvoj matematické a čtenářské gramotnosti

Matematická a čtenářská gramotnost je v mateřské škole rozvíjena přirozeně a průběžně v rámci každodenních činností, spontánní hry, řízených vzdělávacích aktivit, pobytu venku, projektového učení i běžných životních situací. Pedagogové vytvářejí podnětné prostředí, které dětem umožňuje objevovat souvislosti, samostatně přemýšlet, vyjadřovat své názory, ověřovat vlastní řešení a sdílet zkušenosti s ostatními.

6.8.1 Matematická gramotnost

Vzdělávací oblast	Dítě a jeho psychika
Okruh	Předmatematické představy

Matematická gramotnost je rozvíjena zejména prostřednictvím praktické manipulace s předměty, pozorování, experimentování, porovnávání, třídění, uspořádávání, počítání, měření, konstrukčních činností a řešení jednoduchých problémových situací.

Očekávané výsledky učení

- roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností;
- uspořádá objekty podle stanovených kritérií, včetně časové posloupnosti;
- určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění;
- porovná množství na základě manipulace a graficky je zaznamená pomocí čárek, puntíků nebo obdobných symbolů;
- určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí a rozliší rovinné a prostorové útvary;
- orientuje se v prostoru a rovině, rozlišuje a pojmenovává prostorové vztahy;
- sestavuje prostorové objekty podle předlohy;
- určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.

Vzdělávací strategie

- zařazují třídění a řazení předmětů podle barvy, tvaru, velikosti, materiálu a dalších vlastností;
- využívají párovací hry, pexesa, puzzle, přírodniny, stavebnice a předměty každodenní potřeby;
- vedou děti k sestavování časové posloupnosti, využívají denní režim, kalendář a obrázkové postupy;
- zařazují počítání předmětů v různém uspořádání, počítací říkanky, písně, hry s přidáváním, ubíráním a přesypáváním;
- umožňují dětem porovnávat skupiny předmětů a zaznamenávat množství pomocí jednoduchých značek a grafů;
- vyhledávají s dětmi geometrické tvary v prostředí školy i při pobytu venku;
- upevňují prostorové pojmy, například nahoře, dole, před, za, vedle, mezi, pod a nad;
- využívají stavění podle vzoru, plánků a jednoduchých návodů;
- zařazují měření pomocí provázku, kostek, kroků, pravítka a dalších dostupných pomůcek;
- podporují odhadování, porovnávání a následné ověřování výsledků.

6.8.2 Čtenářská gramotnost

Vzdělávací oblast	**Dítě a jeho psychika**
Okruh	Předčtenářské dovednosti

Čtenářská gramotnost je rozvíjena prostřednictvím pravidelného kontaktu s knihou, předčítání, vyprávění, rozhovorů, dramatizace, práce s ilustracemi, symboly a piktogramy. Děti jsou vedeny k aktivnímu naslouchání, porozumění textu, vyjadřování vlastních myšlenek a sdílení čtenářských zážitků.

Očekávané výsledky učení

- vybírá knihy nebo časopisy podle vlastního zájmu;
- rozumí předčítanému textu a vyprávění a soustředěně sleduje děj;
- analyzuje děj, hodnotí jej a vyjadřuje se k jednání jednotlivých postav;
- předvídá pokračování děje na základě obrázku nebo textu a vytváří vlastní nebo alternativní zakončení příběhu;
- rozlišuje některé symboly, piktogramy a znaky a rozumí jejich významu a funkci;
- reflektuje svůj čtenářský zážitek a sdílí jej s ostatními.

Vzdělávací strategie

- vytvářejí ve třídách čtenářské koutky s volně dostupnými knihami, časopisy, pohádkami a encyklopediemi;
- pravidelně obměňují nabídku knih podle věku, aktuálního tématu a zájmů dětí;
- podporují samostatný výběr knih podle ilustrací, tématu nebo formátu;
- zařazují pravidelné předčítání, čtení na pokračování, vyprávění pohádek a čtenářské dílny;

- navštěvují s dětmi knihovnu a seznamují je s prostředím, pravidly a způsobem zacházení s knihami;
- využívají při předčítání ilustrace, maňásky, loutky a další názorné pomůcky;
- kladou dětem otázky zaměřené na porozumění textu, děj, jednání postav a možné pokračování příběhu;
- podporují dramatizaci, pohybové ztvárnění děje a převyprávění příběhu vlastními slovy;
- pracují s obrázkovými knihami beze slov, obrázkovými osnovami a skládáním děje podle posloupnosti obrázků;
- vedou děti k hodnocení jednání postav, vyjádření vlastního názoru a hledání jiných možností řešení;
- využívají piktogramy, značky, jednoduché mapky, plánky, návody a schémata;
- umožňují dětem sdílet čtenářské zážitky, doporučovat knihy ostatním, kreslit oblíbené části příběhů a vytvářet jednoduché čtenářské portfolio.

Matematická i čtenářská gramotnost je rozvíjena s ohledem na individuální možnosti, potřeby a tempo každého dítěte. Důraz je kladen na prožitek, vlastní aktivitu dítěte, praktickou zkušenost, spolupráci, komunikaci a využitelnost získaných dovedností v běžném životě.

7. Autoevaluace

Autoevaluace školy slouží jako pravidelná zpětná vazba ke kvalitě podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. Jejím smyslem je průběžně zjišťovat, jak se škole daří naplňovat vizi a cíle školního vzdělávacího programu, a na základě zjištění přijímat účinná opatření ke zkvalitňování práce školy.

7.1 Oblasti autoevaluace

1. podmínky pro vzdělávání

2. průběh vzdělávání v jednotlivých třídách

3. výsledky vzdělávání dětí

7.2 Cíle autoevaluace

- ověřovat, zda jsou vytvořeny kvalitní a bezpečné podmínky pro vzdělávání všech dětí;
- sledovat, zda vzdělávací nabídka odpovídá potřebám, možnostem a zájmům dětí;
- posuzovat účinnost využívaných vzdělávacích strategií a jejich přínos pro rozvoj klíčových kompetencí a gramotností;
- vyhodnocovat, jak pedagogická diagnostika podporuje individualizaci vzdělávání;
- získávat podklady pro úpravy ŠVP, třídního plánování a dalšího profesního rozvoje týmu;
- posilovat kulturu společné reflexe, otevřené komunikace a sdílené odpovědnosti za kvalitu školy.

7.3 Kritéria autoevaluace

- funkčnost a srozumitelnost ŠVP pro pedagogický tým i další aktéry vzdělávání;
- aktuálnost personálního a materiálního zajištění vzdělávání;
- naplňování vize, cílů a profilace školy;
- účinnost vzdělávacích strategií při podpoře učení dětí;
- kvalita procesu pedagogického diagnostikování a návaznost jeho výsledků na plánování;
- míra individualizace vzdělávání a dostupnosti podpory pro všechny děti;
- aktuálnost a využitelnost vzdělávacího obsahu v každodenní praxi;
- spokojenost dětí, rodičů a zaměstnanců se školním klimatem a komunikací.

7.4 Metody a nástroje autoevaluace

- průběžné pozorování a pedagogická reflexe práce ve třídách;
- hospitace a vzájemné náslechy, rozhovory v pedagogickém týmu;
- analýza třídního plánování, záznamů pedagogické diagnostiky a dětských portfolií;
- vyhodnocování podmínek školy a provozu jednotlivých pracovišť;
- dotazníky, konzultace a zpětná vazba od zákonných zástupců;
- záznamy z pedagogických rad a provozně-pedagogických porad;
- výstupy z externího hodnocení, zejména zjištění České školní inspekce a školských poradenských zařízení.

7.5 Termíny a frekvence autoevaluace

Oblast / činnost	Termín a frekvence
průběžná reflexe práce ve třídě	průběžně během celého školního roku
vyhodnocování pokroků dětí a práce s portfolii	průběžně; souhrnně nejméně 1x ročně
vyhodnocení podmínek vzdělávání a provozu školy	nejméně 1x ročně a dále podle potřeby
hodnocení naplňování cílů ŠVP a vzdělávacích strategií	nejméně 1x ročně při závěrečném vyhodnocení školního roku
získávání zpětné vazby od rodičů	průběžně; formálně nejméně 1x ročně
aktualizace ŠVP a plánovaných opatření	podle výsledků autoevaluace, zpravidla k začátku školního roku

7.6 Odpovědnost za autoevaluaci

Za systém autoevaluace školy odpovídá ředitelka školy. Na realizaci autoevaluace se podílí celý pedagogický tým, podle povahy sledované oblasti také provozní zaměstnanci, zákonní zástupci dětí a další partneři školy.

- Ředitelka školy koordinuje autoevaluační proces, stanovuje priority a zajišťuje návaznost výsledků autoevaluace na další rozvoj školy.
- Učitelky průběžně vyhodnocují vzdělávací práci ve třídách, vedou diagnostické záznamy, podílejí se na společné reflexi a navrhují opatření pro další období.
- Další pracovníci školy poskytují zpětnou vazbu k provozním a organizačním podmínkám.
- Zákonní zástupci jsou zapojováni především prostřednictvím konzultací, rozhovorů a dotazníkových šetření.